

"IBERIA EXPRESS"

Folklorea eta meteorologia politikoa

Carlos Iniesta Cano teniente jenerala, 66 urte betetzear, B egoerara pasatu da. Hamabost urte zituenetik harmadan* egon da, eta azkeneko bi urte eta erditan Goardia Zibilen zuzendari izan da.

Oraintsu, **Arriba** egunkarian, Espainiaren etorkizunari buruzko eritzi batzuk* eskaini dizkigu. Hauxe esan digu etorkizun horretaz:

«Espainiaren etorkizuna orain Caudilloaren eskuetan dago, eta gero Printzearen eskuetan egonen da gizaldi* gazteen laguntzarekin. Beraz, ez dugu inongo beldurrik izan behar. Espainia polita da, eguraldia* ezin hobea, eguzkia ere bai, flamenkoa paregabea. Urrunean ez dago hodeirik, eta azal litezkeen hodeittoa haizeak deseginen ditu».

Demokraziaren oinharriak TVEn

Maiatzaren 19an, «Todo es posible en Domingo» programaren barnean, Patachou frantses kantariari Tico Medinak egin zion galderak zera adierazten digu: TVEn ez direla demokraziaren oinharriak ezagutzen.

«Gaur Frantzia hauteskundeak* izan dira. Nori eman diozu botua?» galdetu zion Tico, eta Patachouk, harriturik, hone-la erantzun: «Frantzia botua isilekoa da; beraz, ez dizut erantzunik emanen».

Alde batetik ez gaitu Tico Medinaren galderak batere harritzen, demokrazi arazorik arruntenetan* ere ezjakin hutsak baikara.

Egutegi politiko baten premia

Santa Rita eguna heldu dela jakiteko, Arantzazuko Amaren Egutegia dugun bezala, halaxe, politikazko esannahi handia duten egunak jakiteko ere, egutegi politiko bat behar genuke. Egutegitik egunera ugaritzen baitira honelako esaldiak:

«Otsailaren* 12ko izpiritua uztailaren* 18koa berbera da, egungo* baldintzetara* gaurkotua. Abenduaren 20ak ez du eten orainarteko bide zuzena, ez du inolaz ere apirilaren leheneko garaipena alferrik galdu. Berrero ere, urriaren lehenean hainbeste urtetan lemazain izan dugunari, esker ona azaldu behar diogu».

Irekitasun zaleen batzarrea Barcelonan

Cambio 16 aldizkariak antolatutik, Barcelonako Ritz Hotelen hamahiru jaun katalanek batzarre bat izn dute. Joera askotako batzarrea: kapitalista indartsuak, aspaldiko sozialistak, eta abar.

Denak gauza batetan azaldu ziren ados:* Orain «irekitasuna» deritzan hori ez dela egiazkoa izanen, demokraziatzko aldaketa bat berarekin ez badakar.

Dena den, ez dira edozein, han bildu zirenak. Denen artean 15 mila milioi pezetatoko kapitala errepresentatzen zutela esan omen liteke:

SANTIAGO NADAL: Barcelonako Prentsa Elkartearen lehendakari. La Vanguardia egunkariaren zuzendari. Munduko Bigarren Gerraren azken aldean hiru aste egon zen gartzelan, aliatuen alde azaltzeagatik. Don Juanen kontseilukoa izan da, eta haren farraitzaile da.

SALVADOR MILLET I BEL: Ekonomista. Errepublika garaian Liga alderdian Cambó jaunaren laguntzaile. Entrepresa handi baten zuzendari eta beste askoren kontseilari. European integraztearen zale porrokatua.

MARQUES DE LA VEGA INCLAN: Boltsa eta Kanbioko agenterik nagusienetako bat. Europazalea hau ere.

LLUIS CARULLA: Kataluniako 21 entresatutako lehendakari eta eskualde* hartako gizonik aberatsenetako bat. Kataluniako kulturari diru laguntza handia ematen diona.

RAMON TRIAS: Barcelonako Unibertsitatean katedratiko, eta bankarekin lotura handia duena.

ANTONI MORAGAS: Arkitektu. Banca Catalana-ren kontseilari, eta katalan liburugintzan parte hartzen duena.

MANUEL JIMENEZ DE PARGA: Katedratiko famatua.

JOSEP ANDREU: Errepublika garaian diputatu. Herbestaturik bizi izan da 1963.errete.

ANTON CANELLAS: Abokatu eta bitxitegi* haundi baten jabe. Kristau demokrata.

JOAN RAVENTOS: Abokatu eta entpresari. Unibertsitatean irakasle izana eta handik egotzia. Sozialismoaren zale.

AGUSTI DE SEMIR: Abokatu. Legezko sindikatuetan karguak izan dituena. 1953.ean ideiaz aldatzen hasten da, eta bere karguak kendu egiten dizkiote. Ihazko uztailaren* 28an detenitu egin zuten.

JOSEP SOLE: Abokatu, «Bloc Obrer Camperol»ekoa izana, gero «Partit Socialista Unificat de Catalunya»ren sortzaileetako bat. Gartzelan egon zen 1939.etik 1944.era bitartean, eta sei hilabete heriotzera kondenatua. 1950.errete herbestaturua. Katalunian preso politikoak gehienetan defendatu dituen abokatua. Burgosko hauzian ETAkoen defentsan ihardun zuen.

Gizon hauek honelako gauzak esan dituzte:

«Irekitasunean ez dut sinetsiko, politika ekintzarako elkar-teak sortzeko eskubidea zeharo ematen ez den bitartean» (S. Millet).

«Barregarria litzateke European sar gintzekoenik pentsatzea, aldatzen ez bagara. Mendebaldeko* nazio bat izateko* ordez, Afrikako bat izan nahi badugu, Pirinioak benetako hesi bat izan daitezen, orduan bai bazter dezakegu irekitasuna» (Marqués de la Vega Inclán).

«Hizkuntzaren (katalanaren) erabiltze normalak eskolatik Unibertsitatearaino joan behar du, bidegurutzeetako xarteletatik hitzaldi eta kantuetaraino» (Lluís Carulla).

«Oraindik ezin dezakegu esan irekitasunik dugunik. Duguna, zirritu* bat besterik ez da. Atea aspaldiko urteetatik hertsirik* dago. Politika elkar-teak sortzeko eskubiderik ez dagoen bitartean, ez dago irekitasunik» (Jiménez de Parga).

Jendeak elkartzeko eskubidea behar du, bai; baina denok pentsatzen ari garen izena eman diezaiegun elkar-teoi: alderdi politikoak. European dauden bezalakoxeak. (...) Kataluniak problema handiak ditu. Problema hauetatik dator katalan gehienek duten, lehen izan genuenaren antzeko autonomia bat lortzeko egarria. (...) Krisi baten garaian gaude. 'Otsailaren 12ko izpiritua' deritzana, irekitasuna eta autoritatea elkartuz, krisi hau konpondu nahi duen pentsamolde baten azalpena da. Aurrrera ateratzeko ahalbiderik* ba ote du? Nire ustetan, oso eskasa» (Josep Andréu).

Hezkuntza eta Zientziako Delegatuen bilera

Ekainaren* lehen hamabostekoan bildu dira Madrilan, Hezkuntza* eta Zientziako Ministerioak Euskal Herrian, Katalunian eta Galizian dituen delegatuak. Istudiatu duten arazoa, eskualdeetako* hizkuntza eta kulturen superbizitza eta hazkunde* izan da. Delegatuok zera ikusi dute, eskualdeotan hizkuntzaren kontzientzia berri bat piztu dela, alegia.* Horretarako, Educación General Básica (E.G.B.) edo Oinarrizko Hezkuntza Orokorri buruzko legearen 14 eta 17. artikulak osatu beharko lirateke. Hamalagarren artikulak onhartu egiten du herri mintzaira eskolaurreko hezkuntzan.

Delegatuok diotenez, hizkuntzabidun lurraldeetan 400.000 haur daude lau-zortzi urtetakoak. Haurtxo hauentzat 10.000 maisu eta maistra beharko dira, hizkuntzabitasunak dituen arazo pedagogikoetarako ongi trebatuak. Hezlariok* prestatzeko, bi mailatan egin beharko litzateke lan: lehenik, eskola aurrelari batzuk* sortuz, eta, bigarrenik, nonnahi hizkuntzabidun eskolak muntatuz.

Planteamendu hau, esan bezala, lau-zortzi urtetako haurrentzat izanen litzateke bakarrik. Behin zortzi urtetaraz gero, hizkuntza ofiziala izango litzateke nagusi, herri hizkuntzari ere ikasgai bezala toki bat utzirik. Egia esan, herri hizkuntzari ezarriko zaion mugaketa honek benetan kezkatzen gaitu gerorako.

Kazetariak:

Joseba INTXAUSTI

Andoni SAGARNA